

คู่มือ

การป้องกันและแก้ไขปัญหาล้วงละเมิด
หรือคุกคามทางเพศ ในการทำงาน
และคู่มือแนวปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหา
การล้วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ
ในการทำงานของหน่วยงาน

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอองาว
จังหวัดลำปาง

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการลวงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการลวงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน จัดทำขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้อำนาจแก่บุคลากร ในหน่วยงานทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในสถานะใดได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีและปราศจาก การถูกลวงละเมิดหรือคุกคาม ทางเพศในการทำงาน ทุกคนต้องรับผิดชอบในการกระทำและปฏิบัติตาม แนวปฏิบัตินี้กรมสุขภาพจิต จะสร้าง และรักษาสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ปราศจากการลวงละเมิด หรือคุกคามทางเพศ ด้วยการสร้างความ ตระหนัก การสร้างความรู้ความเข้าใจ การกำหนดมาตรการป้องกัน และจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น และ จะ ดำเนินการเมื่อเกิดกรณีการร้องเรียนเรื่องการลวงละเมิดหรือ คุกคามทางเพศอย่างทันท่วงทีรวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมและมาตรการต่าง ๆ เพื่อลดความเสี่ยง ที่จะทำให้เกิดการลวงละเมิดหรือคุกคามทางเพศขึ้น การลวงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ คือ การกระทำใด ๆ หรือพฤติกรรมที่สื่อไปในทางเพศที่เป็นการบังคับ การใช้ อำนาจที่ไม่พึง ปรารถนาด้วยวาจา ขอความ ทาทาง แสดงด้วยเสียง รูปภาพ เอกสาร ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือสิ่งของ ลามก อนาจารเกี่ยวกับเพศ หรือกระทำอย่างอื่นในทำนองเดียวกันโดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่น ได้รับ ความเดือดร้อนรำคาญ จนได้รับความอับอาย หรือรู้สึกถูกเหยียดหยาม และให้หมายรวมถึงการติดตาม รังควานหรือการกระทำใดทก่อให้เกิดบรรยากาศไม่ปลอดภัยทางเพศ โดยเฉพาะการสร้างเงื่อนไข ซึ่งมี ผลต่อการจ้างงาน การสรรหา หรือการแต่งตั้ง หรือผลกระทบอื่นใดต่อผู้เสียหายทั้งในหน่วยงานรัฐ หรือเอกชน รวมถึงสถาบันการศึกษา พฤติกรรมที่พึงปฏิบัติเพื่อป้องกันปัญหาการลวงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ

- บุคลากรของหน่วยงานควรให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา
- บุคลากรของหน่วยงานควรลดความเสี่ยงจากปัญหาการลวงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ เช่น แต่งกายให้เหมาะสม หลีกเลี่ยงการอยู่ในที่ลับตาหรือทำงานสองต่อสองกับผู้บังคับบัญชา/ เพื่อนร่วมงาน หรือมีผู้ที่ไวใจอยู่ด้วยในกรณีถูกเรียกเข้าพบหรือรับมอบหมายงานนอกเวลาทำงาน เป็นต้น
- บุคลากรของหน่วยงานควรขอส่งและรายงานพฤติกรรมลวงละเมิด/คุกคาม ทางเพศที่เกิดขึ้นในหน่วยงานต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งไม่ควรเพิกเฉยหากมีปัญหาดังกล่าว เกิดขึ้นกับเพื่อนร่วมงาน และควรให้คำปรึกษา รวมทั้งช่วยเหลือแก่เพื่อนร่วมงานด้วย
- ผู้บังคับบัญชาทุกระดับควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีและมีหน้าที่โดยตรงในการป้องกัน ปัญหาการลวงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงาน
- ในกรณีผู้บังคับบัญชาระดับสูงเรียกผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานในหอ โดยเฉพา นอกเวลา ทำงาน หรือไปปฏิบัติงานต่างจังหวัด/ต่างประเทศ แบบสองต่อสอง ให้แจ้งผู้บังคับบัญชาระดับต้นรับทราบ ก่อนทุกครั้ง
- บุคลากรควรมีจิตสำนึกรักศักดิ์ศรีภาคภูมิใจในผลการทำงานของตนเอง เห็นคุณค่า การทำงานของตนเอง มากกว่าที่จะก้าวหนาโดยวิธีอื่น
- พฤติกรรมที่ไม่พึงปฏิบัติเนื่องจากเขาชายเป็นการลวงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ การลวงละเมิดหรือคุกคามทางเพศเป็นเรื่องที่มีขอบเขตกว้างขวาง ซึ่งไม่สามารถระบุ พฤติกรรมได้อย่างครอบคลุมทั้งหมด อย่างไรก็ตามให้ตระหนักว่า การกระทำเกี่ยวกับเพศซึ่งผู้ถูกกระทำ ไม่ต้องการและมีความเดือดร้อนรำคาญ อึดอัด อับอาย ถูกเหยียดหยาม ถือว่าเขาชายการลวงละเมิด หรือคุกคามทางเพศ อาทิ
 ๑. การกระทำทางสายตา เช่น การจ้องมองร่างกายที่สื่อไปในทางเพศ มองซ่อนใต้กระโปรง มองหน้าอกหรือจ้องลงไป ที่คอเสื้อ จนทำให้ผู้ถูกมองรู้สึกอึดอัด อับอาย หรือไม่สบายใจ หรือผู้อื่นที่อยู่บริเวณ ดังกล่าวนั้นมีความรู้สึก เช่นเดียวกัน เป็นต้น
 ๒. การกระทำด้วยวาจา เช่น

- การวิพากษ์วิจารณ์รูปร่าง ทรวดทรง และการแต่งกายที่สื่อไปทางเพศ
 - การชักชวนให้กระทำการใด ๆ ในที่ลับตาซึ่งผู้ถูกกระทำไม่พึงประสงค์และไม่ต้องการ การพูดเรื่องตลกเกี่ยวกับเพศ
 - การเกี่ยวพาราสีพูดจาแทะโลม วิจารณทรวดทรง การพูดจาลามก การโทรศัพทลามก การเรียกผู้หญิงด้วยคำที่สื่อไปทางเพศ จับกลุ่มวิจารณ์พฤติกรรมทางเพศของบุคคลในที่ทำงาน
 - การสนทนาเรื่องเพศหรือเพศสัมพันธ์การแสดงความคิดเห็นตอสนิยมทางเพศ และการพูดที่สื่อไปในทางเพศ การถามเกี่ยวกับประสบการณ์ความชื่นชอบในเรื่องเพศ การสร้างเรื่องโกหก หรือการแพร่ข่าวลือเกี่ยวกับชีวิตทางเพศของผู้อื่น
๓. การกระทำทางกาย เช่น
- การสัมผัสร่างกายของผู้อื่น การลูบคลำ การถูไถร่างกายผู้อื่นอย่างมีนัยทางเพศ การฉวยโอกาสกอดรัด จูบ การหยอกกล้อโดยแตะเนื้อต้องตัว การฉวยโอกาสกอดรัด และการสัมผัสทางกาย อื่นใดที่ไม่นาพึงประสงค์การดึงคนมานั่งตัก เป็นต้น
 - การตามรบเร้าโดยที่อีกฝ่ายหนึ่งไม่เห็นดีด้วย การตั้งใจไกลชิดเกินไป การต้อนเช้ามุม หรือขวางทางเดิน การยักคิ้วหลี้ยวตา การผิวปากแบบเชิงชวน การส่งจูบ การเลียริมฝีปาก การทำทาท้าลายหก การแสดงพฤติกรรมที่สื่อไปในทางเพศโดยใช้มือหรือการเคลื่อนไหวร่างกาย เป็นต้น
๔. การกระทำอื่น ๆ เช่น
- การแสดงรูปภาพ วัตถุและข้อความที่เกี่ยวข้องกับเพศ รวมทั้งการเปิดภาพลามก อนาจารในที่ทำงาน หรือในคอมพิวเตอร์ของตน
 - การแสดงออกที่เกี่ยวกับเพศ เช่น การเขียน หรือวาดภาพ หรือแสดงภาพที่สื่อไปในทาง เพศในที่สาธารณะ การใช้สัญลักษณ์ ที่แสดงถึงอวัยวะเพศ หรือการรวมเพศ การขอข้อความ รูปภาพ สัญลักษณ์ที่แสดงถึงเรื่องเพศทางอินเทอร์เน็ต เช่น Facebook, Line ฯลฯ เป็นต้น
 - ๕. การกระทำทางเพศที่มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์เช่น
 - การให้สัญญาที่จะให้ผลประโยชน์ เช่น ตำแหน่งหน้าที่การงาน ผลการเรียนทุนการศึกษาดูงาน การเลื่อนเงินเดือนหรือตำแหน่ง การต่อสัญญาการทำงาน หากผู้ถูกล่วงละเมิดหรือ ถูกคุกคามยอมมีเพศสัมพันธ์ เช่น ขอให้ไปค้างคืนด้วย ขอให้มีเพศสัมพันธ์ด้วย หรือขอให้ทำอย่างอื่น ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เป็นต้น
 - การข่มขู่ให้เกิดผลในทางลบต่อการจ้างงาน การศึกษา การข่มขู่ว่าจะทำร้าย การบังคับให้มีการสัมผัสทางเพศ หรือการพยายามกระทำชำเรา หรือกระทำชำเรา สิ่งที่ควรกระทำเมื่อถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ
 - แสดงออกทันทีว่าไม่พอใจในการกระทำของผกระทำ และถอยห่างจากการล่วงละเมิด หรือคุกคามทางเพศนั้น
 - สงเสียงร้องเพื่อให้ผู้กระทำหยุดการกระทำ และเรียกผู้อื่นช่วย
 - บันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยการบันทึกเสียง บันทึกภาพหรือภาพถ่าย หรือถ่ายวีดีโอคลิป (หากทำได้บันทึกเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องของเปลยาลักษณะอักษรทันทีที่เหตุการณ์เกิดขึ้น โดยจดบันทึก วัน เวลา และ สถานที่เกิดเหตุคำบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ชื่อของพยานและบุคคลที่สาม ซึ่งถูกกล่าวถึง หรืออยู่ในเหตุการณ์และรายงานผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปหรือหน่วยรับเรื่องร้องเรียนของหน่วยงาน/ของกรมสุขภาพจิต กระบวนการแก้ไขปัญหา สิ่งที่ถูกถูกละเมิดหรือคุกคามทางเพศต้องดำเนินการ

- ในกรณีที่สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ให้ผู้ร้องเรียนพูด/เขียนถึงผู้กระทำเพื่อแจ้งให้ ผู้กระทำทราบพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับและร้องขอให้หยุดการกระทำ โดยผู้เสียหายอาจขอใหม่บุคคลอื่น รวมอยู่เป็นพยานหรือไม่ก็ได้

- ในกรณีไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ให้ผู้ร้องเรียนรายงานบันทึกเหตุการณ์ดังกล่าว ให้ ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นทราบ โดยหน่วยงานจะแจ้งให้ผู้ร้องเรียนทราบภายใน ๑๕ วันทำการ (นับแต่ได้รับรายงาน) ว่าได้รับรายงานดังกล่าวแล้วและจะดำเนินการสืบสวนขอเท็จจริง/แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้แล้วเสร็จโดยเร็ว สิ่งที่ผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องดำเนินการ

- หัวหน้าหน่วยงานดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขอเท็จจริง จำนวน ไม่เกิน ๕ คน ประกอบด้วย ประธานคณะทำงานที่มีตำแหน่งสูงกว่าคุณวุฒิบุคคลจากหน่วยงานต้นสังกัดของคู่กรณี โดยมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าคุณวุฒิโดยอาจมีบุคคลที่มีเพศเดียวกับผู้ร้องเรียนไม่น้อยกว่าหนึ่งคน และให้มีบุคคลผู้ร้องเรียนไว้วางใจเขา รวมรับฟังในการสอบสวนขอเท็จจริงใดหรือให้กล่มงานวินัยและนิติการ กองบริหารทรัพยากรบุคคล ดำเนินการสอบสวนขอเท็จจริง ทั้งนี้ให้รายงานผลต่อหัวหน้าหน่วยงานทราบ และหาก ต้องมีการดำเนินการทางวินัยขอให้ คณะทำงานนำข้อมูลเสนอผู้บริหาร ประกอบการดำเนินการทางวินัย

- สืบสวนหาขอเท็จจริงอย่างละเอียดรอบคอบ และกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา/ลงโทษ ผู้กระทำผิด ให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน หากดำเนินการไม่เสร็จในกำหนดดังกล่าว สามารถขยายเวลาออกไปได้ อีก ๓๐ วัน หน่วยรับเรื่องร้องเรียน

- ผู้บังคับบัญชาทุกระดับของผู้กระทำ

- ศูนย์รับเรื่องร้องเรียนกรมสุขภาพจิต

- กลุ่มคุ้มครองจริยธรรมกรมสุขภาพจิต

- ช่องทาง/วิธีการร้องเรียน ท่านสามารถร้องเรียนการกระทำดังกล่าวได้โดยวิธีการ/ผ่านช่องทาง ดังนี้

๑) ร้องเรียนด้วยวาจาโดยตรงต่อผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้กระทำหรือทางโทรศัพท์ (กรณีไม่ สามารถร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร)

๒) ร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร(จดหมาย/จดหมายอิเล็กทรอนิกส์) ถึงผู้บริหาร กรมสุขภาพจิต โดยส่งเอกสารผ่านช่องทางรับเรื่องร้องเรียนช่องทางใดช่องทางหนึ่ง ได้แก่

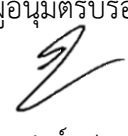

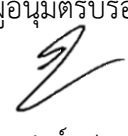

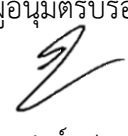
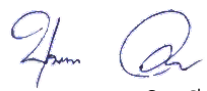
- กลองรับเรื่องร้องเรียนของหน่วยงาน

-ทางไปรษณีย์ : ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน สำนักงานเลขาธิการกรม กรมสุขภาพจิต ๘๐/๒๐ หมู่ ๔ ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐ - ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: pr.sec@dmh.mail.go.th

- ทางเว็บไซต์รับเรื่องร้องเรียนกรมสุขภาพจิต: <https://secret.dmh.go.th/main/complain> หรือ <http://www.ethicsdmh.com> - ทางโทรสาร ๐๒ ๑๔๙ ๕๕๑๒

ปกหลัง

แบบฟอร์มการขอเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานในราชการบริหารส่วนภูมิภาค
 สำนักงานสาธารณสุขอำเภอจางหวัดลำปาง
 ตามประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
 เรื่อง ประกาศสำนักงานสาธารณสุขอำเภอจางหวัดลำปาง เรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่ง
 ละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน เพื่อเป็นหน่วยงานคุณธรรมและความโปร่งใส
 สำหรับหน่วยงานในราชการบริหารส่วนภูมิภาคสำนักงานสาธารณสุขอำเภอจางหวัดลำปาง

แบบฟอร์มการขอเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขอำเภอจางหวัดลำปาง		
ชื่อหน่วยงาน : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอจางหวัดลำปาง วัน เดือน/ปี/: ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓ หัวข้อ : หน่วยงานมีนโยบายและมีแนวปฏิบัติที่เคารพสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีของผู้ปฏิบัติงานมาตรการใน การป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่งละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน รายละเอียดข้อมูล คู่มือแนวทางปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่งละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานของ หน่วยงาน Linkภายนอก : Linkภายนอก : เว็บไซต์สำนักงานสาธารณสุขอำเภอจางหวัดลำปาง http://www.ngaohealth.go.th หมายเหตุ :		
<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center; vertical-align: top;"> ผู้รับผิดชอบการให้ข้อมูล (นายพิษณุ จินใจเย็น) นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ วันที่ ๑๕ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ </td> <td style="width: 50%; text-align: center; vertical-align: top;"> ผู้อนุมัติรับรอง (นายสุทธิศักดิ์ ชีระเชื้อ) สาธารณสุขอำเภอจางหวัดลำปาง วันที่ ๑๕ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ </td> </tr> </table>	ผู้รับผิดชอบการให้ข้อมูล (นายพิษณุ จินใจเย็น) นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ วันที่ ๑๕ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓	ผู้อนุมัติรับรอง (นายสุทธิศักดิ์ ชีระเชื้อ) สาธารณสุขอำเภอจางหวัดลำปาง วันที่ ๑๕ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
ผู้รับผิดชอบการให้ข้อมูล (นายพิษณุ จินใจเย็น) นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ วันที่ ๑๕ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓	ผู้อนุมัติรับรอง (นายสุทธิศักดิ์ ชีระเชื้อ) สาธารณสุขอำเภอจางหวัดลำปาง วันที่ ๑๕ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓	
ผู้รับผิดชอบการนำข้อมูลขึ้นเผยแพร่ (นางสาวบุษบา อินชื้อว) นักวิชาการสาธารณสุข วันที่ ๑๕ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓		

